

**HET NAJAAR:
EEN TOPTIJD
VOOR AANPLANT**

In de afgelopen decennia is de nadruk erg komen te liggen op het voorjaar als moment om tuinen en openbare ruimte aan te leggen of van nieuwe planten te voorzien. We zouden bijna vergeten dat er nóg een uitstekende periode is om planten aan te planten: het najaar. En die tijd heeft zo zijn voordelen.

Voor groenprofessionals is aanplanten in het najaar een welkome manier om de arbeid te spreiden over het jaar. Het bespaart bovendien tijd. Je hoeft minder vaak water te geven. Zeker vroeg in het najaar is het vaak nog prima weer voor buitenwerk. Vaste planten en bloembollen kun je in het najaar tegelijkertijd planten. Klanten die een bestaande beplanting willen renoveren, hebben in de zomer goed kunnen bekijken wat veranderd moet worden. In het najaar kan dat meteen in orde gemaakt worden, voor een goede start het voorjaar erop.

MILD HERFSTWEER

Het grootste verschil tussen voor- en najaar is het weer. In het najaar is de bodem nog warm en hebben we zelden te maken met langdurige droge perioden. Droogte is iets dat de afgelopen jaren in het voorjaar een steeds groter probleem lijkt te worden en veel extra arbeid aan het geven van water oplevert. Door klimaatverandering hebben we steeds vaker een lange milde herfst met pas laat in het jaar de eerste

vorstperiode. Dat is gunstig voor alles dat in het najaar geplant wordt. Planten hebben de tijd om alvast nieuwe wortels te maken voor ze in winterrust gaan. Nieuwe aanplant zal in het najaar minder snel verdrogen omdat de luchtvochtigheid steevast hoog is. Ook zijn de dagen korter. Het blijft wel belangrijk om vers geplant materiaal in het begin een paar keer een flinke hoeveelheid water te geven om grond en wortels goed contact te laten maken. Zodra de planten in rust gaan, is het gevaar voor verdrogen geweken.

CONTAINERPLANTEN

De watervoorziening is vooral belangrijk voor containerplanten die nog mét blad geplant worden, zo vanaf half augustus (ná een eventuele hittegolf) tot eind september. Containerplanten kunnen ook later geplant worden mits het niet vriest, maar om nog voor de winter te wortelen zouden ze minimaal een week of zes in de grond moeten staan voor de eerste nachtvorst optreedt. Er is aan het eind van de zomer volop keus in najaarbloeiers en besheesters. Al uitgebloeiende planten zijn vaak voor een zacht prijsje te koop. Een voordeel ten opzichte van voorjaarsaanplant is dat de planten zich al aan het voorbereiden zijn op de winter door af te rijpen en voedingsstoffen op te slaan in wortels en takken. In de warme bodem zullen ze voor de winter wel wortelen, maar weinig energie steken in het maken van nieuwe scheuten. In tegenstelling tot het voorjaar zijn planten die in het najaar gekocht worden volledig ontwikkeld. Het is dan ook gemakkelijk om te controleren of de planten soortecht en gezond zijn. De kans dat de planten na aanplant nog last krijgen van een plaag is klein omdat insecten in het najaar minder actief worden.

VOLLEGRONDSPLANTEN

Als in oktober de dagen korter worden en het af en toe vriest, gaan planten in rust. De sapstroom valt stil, het blad krijgt herfstkleur en valt af. Dit is het moment waarop bomen,

heesters en vaste planten uit de vollegrond gerooid kunnen worden om met kluit of naakte wortel verkocht te worden. Kwekers slaan deze planten op in koelcellen of kuilen ze in voor levering in het hele winterhalfjaar. In oktober, november is bij kwekerijen het aanbod van leverbare bomen, heesters, rozen en haagplantsoen groot. Zeker als je zeldzame soorten of grote aantallen nodig hebt, koop ze dan in het najaar voor ze uitverkocht zijn. Plantmateriaal uit de vollegrond is een flink stuk goedkoper dan in container gekweekt materiaal. De planten kunnen meteen weer op hun eindbestemming de grond in. Ze gaan dan niet meteen groeien, maar de grond rondom hun kluit heeft voor het voorjaar ruimschoots de tijd om goed contact te maken met de wortels. De wortels drogen niet uit en zijn in de vollegrond beschermd tegen plotselinge temperatuurwisselingen. Zeker bij bomen is een goede verankering belangrijk om heen en weer zwaaien in de wind te voorkomen. Hierdoor zou de kluit los in de grond komen te staan, omdat hij nog niet door wortels op zijn plaats gehouden wordt. Zodra de grondtemperatuur in de lente weer omhooggaat, zullen deze planten uit gaan lopen. Ze hebben dan een groeivorsprong op planten die in het voorjaar worden aangeplant. Dat is gunstig om snel resultaat te zien, maar snelle sluiting van het plantvak voorkomt ook dat onkruid zich tussen de nieuwe aanplant kan vestigen. Dat scheelt een hoop wieden later in het seizoen. Er zijn een paar groepen planten waarbij het verstandiger is om wel tot het voorjaar te wachten met aanplant. Dat zijn gewassen die vorstgevoelig zijn (*Hebe*, *Fuchsia*) of gevoelig voor natte bodem in de winter (*Fagus*, *Salvia*). Jonge, pas aangeplante exemplaren hebben daar meer moeite mee dan planten die al een zomer vast hebben gestaan.

WINTERVOORRAAD

Vooral bij planten die in het vroege najaar geplant worden, is het goed om te controleren of ze goed bemest zijn en geen gebreksverschijnselen vertonen. Een gebrek op dat moment

nog corrigeren is lastig: je wilt niet veel bijmesten om de vorming van nieuwe vorstgevoelige scheuten te voorkomen en om de mest niet uit te laten spoelen. De mineralen die een plant als wintervoorraad heeft opgeslagen, heeft hij hard nodig om in het voorjaar gezonde bladeren te produceren. Het wortelgestel is in het eerste voorjaar kleiner dan van een plant die al jaren vaststaat. Zonder een goede mineralenvoorraad in de stam, takken of opslagwortels kunnen de wortels de hoge vraag om voedingsstoffen van de jonge scheuten moeilijk bijbenen. Gezonde jonge voorjaarsscheuten zijn belangrijk voor het goed aanslaan en vastgroeien van de plant: zij produceren groeihormonen die de wortelgroei stimuleren. Dit zijn natuurlijke auxines, dezelfde stoffen die ook in stekpoeder zitten. En zijn de wortels eenmaal goed aan de groei, dan produceren zij cytokinines, die het uitlopen van zijscheuten bevorderen. Zo zorgen de plantenhormonen ervoor dat er een goede plant uit groeit, waarvan de bovengrondse delen en het wortelgestel in balans zijn.

AUTEUR: *ir. Margareth Hop van Hop van adviesbureau Actifolia is al ruim 25 jaar onderzoeker en veredelaar van boomkwekerijgewassen, onder andere bij Wageningen UR. Zij adviseert groenprofessionals over de toepassing van functioneel sortiment.*

BEELD: *Sjon.nl, de beeldbank van de leefomgeving*

HET VERGETEN TUINSEIZOEN IS EEN INITIATIEF VAN:

DE
GROENE
STAD

DE TUINEN
VAN
APPELTERN

NL Greenlabel

TUINBRANCHE
NEDERLAND

WWW.VERGETENSEIZOEN.NL